श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा एप्रिल – २०१६

कक्षा – शास्त्री-२ (SEM-4)	**प्रश्नपत्रम् – ४**	गुणाः - ७०
विषयः – संस्कृतसम्भाषणम्	**OE-2.4.4**	समयः - ३ तः ६
दिनाङ्कः - २१/४/२०१६	सन्दर्भग्रन्थः – द्वितीया दीक्षा – राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्	

	प्रथमान्वितिः -१	
प्रश्नः -१	**त्रिषु कौ अपि द्वौ उत्तरयत ।**	०८

(१) मुद्-धातोः लट्लकारे सर्वाणि रूपाणि लेख्यानि ।

(२) लभ्-धातोः लङ्लकारे सर्वाणि रूपाणि लेख्यानि ।

(३) उदाहरणानुसारम् अधः दत्तेषु केषामपि चतुर्णां रूपाणां विवरणं लेख्यम् ।

रूपम्	**धातुः**	**लकारः**	**पदम्**	**पुरुषः**	**वचनम्**	**कर्तरि\कर्मणि\भावे**		
शोभते		लट्	आत्मनेपदम्	प्रथमः	एक. व.	कर्तरि		
करिष्यते								
कम्पन्ते								
उत्पद्यन्ते								
कुरुध्वम्								
अवलोकन्ताम्								
व्यराजन्त								
रोचिष्यते								

प्रश्नः -२	**द्वयोः किमपि एकम् उत्तरयत ।**	०८

(१) सह्-धातोः लट्-लोट्-लङ्-लृट्-लकारेषु सर्वाणि रूपाणि लेख्यानि ।

(२) एध्-धातोः लट्-लोट्-लङ्-लृट्-लकारेषु सर्वाणि रूपाणि लेख्यानि ।

प्रश्नः -३	**अधोलिखितानां शब्दानां स्ववाक्येषु प्रयोगः कार्यः(द्वादशः)**	०४

वन्दिष्येथे, प्राप्नोति, विनिवेद्यते, कथ्यते, परिहरसि, लज्जते, करिष्यसि, प्रतीक्षामहे, व्यरचयत, भाषिष्ये, वर्धिष्यते, लप्स्यन्ते, मोदेथे, अवन्दत

प्रश्नः - ४	**सूचनानुसारं वाक्यानि परिवर्तनीयानि । (पंच)**	०५

(१) बालः क्षीरं पिबति । (कर्मवाच्यं करणीयम्)

(२) गुरुणा शिष्यः उपादिश्यत । (कर्तृवाच्यं करणीयम्)

(३) बालः विद्यालयः अगच्छत् । (कर्मवाच्यं करणीयम्)

(४) शिक्षकः वाक्यम् उक्तवान् । (कर्मवाच्यं करणीयम्)

(५) सेविका गृहकार्याणि करोतु । (कर्मवाच्यं करणीयम्)

(६) बालकेन शब्दः पठ्यताम् । (कर्तृवाच्यं करणीयम्)

	द्वितीयान्वितिः - २	
प्रश्नः -५	**त्रिषु कौ अपि द्वौ उत्तरयत ।**	०८
	(१) विशेषण-विशेष्यभावः सोदाहरणं प्रतिपादयत । (२) चित्-चन-प्रयोगाणां सोदाहरणं वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत । (३) विशेषणविशेष्यभावपूर्वकं (प्रयोगपूर्वकं) एकां कथां लिखत ।	
प्रश्नः -६	**कोष्ठके लिखितस्य विशेषणस्य समुचितं रूपं प्रयुज्य वाक्यानि पुनः लेखनीयानि ।(अष्ट)**	०८
	(१) (उत्तम) --------क्रीडापटुः प्रान्तरे क्रीडति । (२) मातामही (प्राचीन) -----------कथां कथयति । (३) सर्वे (महत्) -----------जनानाम् उपदेशं कुर्युः । (४) (धीमत्) ---------- जनाः (समग्र) -----------समाजस्य उपकाराय सचेष्टाः भवेयुः । (५) (दक्ष) -----------अभियन्ता (स्वकीय) ----------सङ्गणकेन (बहु)---------कार्याणि शीघ्रं सम्पादयति । (६) (विशाल) ---------वृक्षस्य अधः (कृष्ण)---------- धेनुः (कोमल)----------तृणानि चरति । (७) वयं (सहज)-------प्रयासेन (देवभाषा)-------------प्रियभाषां सम्पादयेम । (८) बकपङ्क्तिः (निर्मल)----------गगने (शारदी)-----------शोभां वर्धयति । (९) एषः ग्रन्थः छात्राणाम् (महत्) -------------उपकाराय भवेत् ।	
प्रश्नः -७	**कोष्ठके निर्दिष्टायाः संख्यायाः पूरणप्रत्ययान्तैः रूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत ।(चत्वारि)**	०४
	(१) -----------बालिका अध्यापकस्य पुत्री (५) (२) -----------तिथौ विष्णुपूजनं भवति । (११) (३) -----------महिलायै प्रसादं देहि ।(३) (४) -----------द्विचक्रिकया बोधकुमारः आगतवान् । (३) (५) -----------घटिकायां समयः सम्यक् नास्ति (३०) (६) -----------रात्रौ अस्माकं यानं वर्तते ।(७)	
प्रश्नः -८	**विशेष्यानुसारं चित्परस्य “किम्” शब्दस्य समुचितेन रूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत ।(पंच)**	०५
	(१) -----------राजा । (२) -----------कर्मकरान् । (३) -----------काष्ठानि । (४) -----------मालाः । (५) -----------ब्राह्मणाय । (६) -----------मार्गेण ।	
	तृतीयान्वितिः - ३	
प्रश्नः -९	**उदाहरणानुसारं केषामपि अष्टानां रूपाणां विवरणं लिखत ।(अष्ट)**	०८

रूपम्	धातुः	पदम्	प्रत्ययः	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
लिखन्	लिख्	परस्मै.	शतृ	पुं.	प्रथमा	एक.व.
शृण्वन्						

उपविशन्						
गायन्ती						
जानन्त्यः						
गच्छत्						
धावन्त्यौ						
पिबन्त्याः						
क्रीडन्त्या						
क्रन्दन्त्यै						
गच्छद्भ्यः						

	चतुर्थान्वितिः - ४	
प्रश्नः -१०	**रिक्तानि स्थानानि पूरयत ।**	०८
	(१) ----------- व्याघ्रात् पथिकः बिभेति । (भ्रमद्भ्याम्/भ्रमतः/भ्रमद्भ्यः) (२) -----------चोरेभ्यः जनाः त्रस्ताः । (चोरयद्भ्याम्/चोरयद्भ्यः/चोरद्भ्यः) (३) सः -----------गायिकायाः गीतं शृणोति । (गायन्ती) (४) बालकः ----------अश्वात् पतति । (धावत्) (५) आवां ----------- सिंहात् बिभीवः ।(गर्जत्) (६) -----------धनिकेभ्यः भिक्षुकाः भिक्षां गृह्णन्ति । (ददत्) (७) बालकः -----------महिलाभ्यः प्रसादं गृह्णाति । (वितरन्ती) (८) सा -----------गोः दुग्धं दोग्धि । (चरन्ती) (९) यात्रिकः -----------यानात् पतति । (चलत्)	
प्रश्नः -११	**उदाहरणानुसारं के अपि द्वे वाक्ये योजयत ।**	०२
	उदाहरणम् – बालकः क्रीडति । तस्य गृहकार्यम् अवशिष्टम् अस्ति । क्रीडतः बालकस्य गृहकार्यम् अवशिष्टम् अस्ति । (१) शिशुः क्रीडति । तस्य सौन्दर्यं पश्यतु । (२) कविः काव्यं लिखति । तस्य प्रशंसां करोतु । (३) सेविका वस्त्रं प्रक्षालयति। तस्याः कार्यं पश्यतु ।	
प्रश्नः -१२	**अधोलिखितेषु वाक्येषु दोषाः सन्ति । के अपि द्वे वाक्ये शोधयित्वा पुनः लिखत ।**	०२
	(१) <u>क्रीडन्ती</u> बालिकायाः माता आह्वयति । (२) भाषणं <u>शृण्वन्तं</u> जनानां पादरक्षाः बहिः सन्ति । (३) <u>निद्रा</u> कुर्वत्याः महिलायाः धनं चोरितवान् ।	

***